

Yttrande över revisionsrapport "Granskning av kommunens säkerhetsskydd"

Stadsrevisionen har genomfört en granskning av kommunens säkerhetsskydd. Granskningens syfte har varit att ge svar på den övergripande revisionsfrågan: Upprätthåller kommunen ett ändamålsenligt säkerhetsskydd för verksamheten i enlighet med gällande författningskrav?

Efter genomförd revision bedömer man att kommunen inte helt upprätthåller ett ändamålsenligt säkerhetsskydd för verksamheten i enlighet med gällande författningskrav.

Stadsrevisionen rekommenderar Kommunstyrelsen att:

- Genomföra en ny säkerhetsskyddsanalys som på ett konkret sätt beskriver säkerhetsläget och statusen för kommunens säkerhetsskyddsarbete. Upprätta en säkerhetsskyddsplan baserat på säkerhetsanalysens slutsatser som beskriver vilka säkerhetsskyddsåtgärder som avses vidtas inom kommunens säkerhetsskyddsarbete.
- Upprätta en intern föreskrift om säkerhetsskydd som reglerar hur kommunen tolkar författningskraven i säkerhetsskyddslagstiftningen och hur dessa ska omsättas i praktiken.
- Upprätta en rutin för hur hemliga handlingar får hanteras i IT system och säkerställ att denna följs om hemliga uppgifter inom kommunen hanteras digitalt.
- Systematisera utbildningen i säkerhetsskydd så att den är samma för alla medarbetare och att det dokumenteras vilka medarbetare som genomgått utbildningen och när samt för vilka befattningar utbildningen är aktuell.
- Upprätta en rutin för säkerhetsskyddad upphandling och säkerställ att den följs inför varje upphandling.
- Systematisera kommunen kontroller av säkerhetsskyddet, detta inkluderar en plan och dokumentation för kontrollerna.
- Säkerställ att kommunens alla dokument som berör säkerhetsskydd är uppdaterade och överensstämmer med gällande lagstiftning.
- Säkerställ att regler för tilldelning av behörigheter för åtkomst till

kommunens lokaler upprättas i skrift.

Kommunstyrelsens bedömning:

Kommunstyrelsen delar Stadsrevisionens bedömning att flera aktiviteter behöver göras inom säkerhetsskyddet och delar Stadsrevisionens uppfattning om de rekommendationer som ges. Säkerhetsskydd handlar i grunden om att skydda verksamhet och information som kan skada rikets säkerhet samt skydd mot terroristbrott. För att klargöra om och i vilken omfattning man har verksamhet som omfattas av säkerhetsskydd behöver man göra en säkerhetsskyddsanalys. Om det inte uppenbarligen är obehövt ska det finnas en säkerhetsskyddschef och en ersättare till denne.

Säkerhetsskyddet skall förebygga

1. att uppgifter som omfattas av sekretess och som rör rikets säkerhet obehörigen röjs, ändras eller förstörs (informationssäkerhet),
2. att obehöriga får tillträde till platser där de kan få tillgång till uppgifter som avses i 1 eller där verksamhet som har betydelse för rikets säkerhet bedrivs (tillträdesbegränsning), och
3. att personer som inte är pålitliga från säkerhetssynpunkt deltar i verksamhet som har betydelse för rikets säkerhet (säkerhetsprövning).

Säkerhetsskyddet skall även i övrigt förebygga terrorism.

I verksamhet där lagen gäller skall det säkerhetsskydd finnas som behövs med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och övriga omständigheter. Respektive aktör måste därför själv bedöma i vilken grad verksamheten påverkar rikets säkerhet och för den verksamheten besluta vilket skydd och andra åtgärder som är relevanta.

I mitten av 90-talet var arbetet med säkerhetsskydd högt prioriterat. SÄPO som ansvarar för tillsynen av bl.a. kommunerna gav stöd och genomförde kontroller i form av tillsynsbesök. Kommunens nuvarande säkerhetsskyddsplan beslutades 2001, då med stöd från SÄPO, och under 2002 gjorde SÄPO ett tillsynsbesök. En reviderad analys gjordes 2005 men analysen visade inte på något behov att revidera säkerhetsskyddsplanen. Därefter har Sverige haft en utveckling där totalförvarsfrågorna kraftigt prioriterats ned och mycket stora delar av totalförsvaret har avvecklats. Det har skett mot en bakgrund av avspänning i vårt närområde. I takt med denna avspänning och avveckling har också arbetet med säkerhetsskydd minskat i samhället. Under många år har det inte längre funnits utbildning för säkerhetsskyddschefer inom kommuner och SÄPOs resurser för stöd till och tillsyn av kommunerna har näst intill avvecklats.

Den nuvarande säkerhetsskyddslagen tillkom 1996. Under flera år har en ny säkerhetsskyddslag varit på gång men inte beslutats vilket har bidragit till att skapa ett läge där många inväntat den nya lagen. I nuläget ser det ut att bli en ny säkerhetsskyddslag under 2019.

De senaste årens förändrade omvärld med ökade spänningar igen i vårt närområde har inneburit att vi återigen börjat förstärka vår totalförsvarsförmåga. Det militära och det civila försvaret byggs nu upp igen. I takt med det förändrade omvärldsläget ökar också kraven på bättre säkerhetsskydd. SÄPO prioriterar nu först och främst de statliga myndigheter som har verksamhet som i stor grad omfattas av säkerhetsskydd. Staten har under de kommande tre åren avsatt 100 mnkr/år till kommunerna för att höja förmågan vid höjd beredskap och kommunens roll inom civilt försvar. Redan under 2017 skickades pengar till kommunerna för att komma igång med arbetet. Ett område där kommunerna generellt har brister är säkerhetsskydd och här vill man att kommunerna ska öka sin kunskap och förmåga för att kunna delta i och genomföra planering för höjd beredskap. Under 2018 kommer därför flera utbildningar att erbjudas kommunerna. En sådan utbildning genomförs i början av april som handläggare från kommunen kommer att delta i. SÄPO har också fått ökade resurser för att bli kunna stödja kommunerna.

Örebro kommun tillsatte under hösten 2017 en handläggare på säkerhetsavdelningen som särskilt ska jobba med civilt försvar och säkerhetsskydd. Handläggaren är av kommunstyrelsen utsedd till säkerhetsskyddschefens ersättare. Arbetet med en uppdatering av säkerhetsskyddet påbörjades under hösten och handlar i ett första läge om en uppdaterad analys av om och i så fall vilka verksamheter som omfattas av säkerhetsskydd. Den analysen är påbörjad. I nästa steg ska en uppdaterad säkerhetsskyddsplan utarbetas och presenteras för kommunstyrelsen. Därefter planeras under 2018 genomförande av de åtgärder som Stadsrevisionen rekommenderar.

Kenneth Nilsson (S)
Kommunstyrelsens ordförande

